

13 EKİM

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DÜNYA AFET RİSKLERİNİN AZALTILMASI GÜNÜ

İnsanların afet risklerini azaltmak için nasıl harekete geçecekleri konusunda farkındalıklarını artırmak amacıyla 1989 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kararı ile 13 Ekim günü Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Günü olarak ilan edilmiştir. Birleşmiş Milletler tarafından 2011 yılında başlatılan 'Harekete Geç' girişimi, afet risklerinin azaltılması için küresel bir kültür geliştirmek için önemli adım olmuştur. 2015 yılında yapılan Dünya Afet Risklerini Azaltma Konferansı'na kadar, 2011 yılında 'Gençler ve Çocuklar', 2012 yılında 'Kadınlar', 2013 yılında "Yeti Yitimi Olan Bireyler", 2014 yılında "Yaşlı Bireyler" olmak üzere günün teması her yıl farklı bir gruba odaklanmıştır. 2015 yılının teması ise 'Yaşam İçin Bilgi' olarak belirlenmiştir ve geleneksel, yerli ve yöresel bilginin kullanımı konusuna odaklanmıştır.¹

Dünyada 90 ülkede 370 milyon kişi kendisini yerli olarak tanımlamaktadır. Yerlilerin toprakları, dünya yüzeyinin %24'ünü kapsamaktadır ve dünyadaki biyolojik çeşitliliğin %80'ini kontrol etmektedir. Dünyadaki 7000 dilden 4000'den fazlası yerliler tarafından konuşulmaktadır ki konuşulan bu diller içerdikleri gelenek ve uygulamalar ile çevresel koruma ve afet riskinin azaltılması açısından önemlidir. Aynı zamanda bu diller yok olma tehdidi altındadır. Hem kırsal hem de kentsel alanda yerli halkın, riskin azaltılmasında ve afet sonrası toparlanma sürecinde kendine özel incinebilirlikleri ve gereksinimleri olduğu kadar kendine özel kapasiteleri ve bilgileri de vardır.²

Mart ayında Japonya'nın Sendai kentinde düzenlenen 3. Birleşmiş Milletler Dünya Afet Riskinin Azaltılması Konferansı'nda, uluslararası toplumlara, afetlerin, yaşam kaybına neden olma potansiyeli ve sosyal ve ekonomik karışıklık ile yerel düzeyde çok etkisi olduğu ifade edilmiştir. Bu konferansa, Türkiye'den hükümet düzeyinde ve Kızılay, AFAD sivil toplum örgütlerinden temsilciler olmak üzere katılım olmuştur. Konferans sonunda 2015 sonrası için afet riskinin azaltılması konusunda kapsamlı bir yol haritası sunan Sendai Bildirgesi, Birleşmiş Milletler'in 187 üye ülkesi tarafından kabul edilmiştir. Sendai Bildirgesi, toplumlar ve yerli halklara odaklanma gerekliliğine ilişkin birçok örnek içermektedir.^{2,3,4,5} Bu örnekler şu şekilde özetlenebilir.²

- ✓ Hükümetlerin, politikaların, planların ve standartların tasarlanmasında ve uygulanmasında, kadınların, çocukların ve gençlerin, yaşlıların, yeti yitimi olan kişilerin, yoksul kişilerin, göçmenlerin, yerlilerin, gönüllülerin, uygulayıcıların taraflarla yakın ilişki kurarak, yol gösterici, düzenleyici ve koordine edici olması, afet riski değerlendirilmesinde ve özel sektörlerin politika, strateji, plan ve programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasında, geleneksel, yerli ve yerel bilgi ve uygulamaların bilimsel bilgiyi tamamlamak için kesitsel bir yaklaşımla kullanılması
- ✓ Yerel yetkililerin, düzenleyici ve finansal anlamda, sivil dernekler, toplumlar ve yerli halklar ve göçmenlerle çalışarak ve koordine ederek güçlendirilmesi

¹ Step Up for Disaster Reduction 13 October. International Day for Disaster Reduction. <http://www.unisdr.org/we/campaign/iddr>. Erişim: 23.09.2015.

² International Day for Disaster Reduction 2015 "Knowledge for Life". UNISDR. <http://www.unisdr.org/2015/iddr/documents/IDDR15ConceptNoteFINAL.pdf>. Erişim: 23.09.2015.

³ Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Konferansında Kızılay Yaklaşımı. Haber Arşivi. <http://www.kizilay.org.tr/Haber/HaberArsiviDetay/1909>. Erişim: 23.09.2015.

⁴ Podcast 131- Afet Riskini Azaltmada Yeni Dönem: Sendai Bildirgesi. UNDP Türkiye. <http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/new-horizons/new-horizons-podcasts/podcast-131--the-new-era-in-disaster-risk-reduction--sendai-decl.html>. Erişim: 23.09.2015.

⁵ 3. Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Konferansı Sona Erdi. Haberler. TC Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. <https://www.afad.gov.tr/tr/HaberDetay.aspx?IcerikID=3434&ID=5>. Erişim: 07.9.2015.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-75

- ✓ Yerli halkların, deneyimleri ve geleneksel bilgileriyle önemli katkıda bulunacakları, erken uyarıları da içeren planların ve mekanizmaların geliştirilmesi.

Yerli halklar, geleneksel bilgilerini ve uygulamalarını şimdiye kadar afet risklerini önlemek ve azaltmak için kullanmaya devam etmişlerdir. Bundan sonra da afet risklerinin azaltılmasına yönelik politikalar oluşturulurken, bu bilgilerin ve uygulamaların modern bilimsel yöntemlerle bir arada değerlendirilmesi uygundur.